

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 11. decembra 1926.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 145.

† NIKOLA PAŠIĆ.

To, kar se je zdelo nam vsem predvčerajšnjim in še včeraj zjutraj, da je povsem nemogoče in izključeno, se je obistinilo včeraj ob 8.17 dopoldne:

Premiul je, zadet od možganske kapi prvi državnik srbskega in sedaj jugoslovenskega naroda Nikola Pašić.

Ni ga sinu našega troimenega naroda, ki bi bil tako dolga desetletja vodil usodo svojega naroda na tako eksponirano vulkaničnem ozemlju jugovzhodne Evrope, kakor Nikola Pašić.

Se l. 1878 je Turčija segala do Bosne in Hercegovine, torej do mej današnje Hrvatske, pozneje je mala Srbija preživljala strahovite notranje in dinastične borbe, l. 1912 pa je že zmagovito zamahnila proti jugu ter končno preko gigantskih bojev svetovne vojne ustvarila san najbistrejših duhov našega naroda, Jugoslavijo. Nikola Pašić je bil osrednja postava v tistih notranjih in dinastičnih prepirih, je bil vodja in mozeg srbske diplomacije, ki je Srbijo orijentirala z Rusijo in slovanstvom proti bivši Avstriji in je končno prevzel nase moralni in politični riziko prehoda preko Albanije in vztrajanja do končne slavne zmage in veličine jugoslovenskega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Po berlinskem kongresu, kjer je vodil prvo besedo Bismarck z avstrijskim zunanjim ministrom, ni našla avstrijska in nemška diplomacija moča, ki bi bil zapadne velesile pridobil za popolnoma novo preureditev Balkana, kakor je pozneje po končani balkanski vojni na londonski konferenci Nikola Pašić popolnoma preuredil Balkan in ta svoj načrt izvedel ob popolnem soglasju celokupne Evrope. Na Balkanu so se tedaj prepirale mogočne velesile Avstrija, Nemčija, Italija, Anglija, Francija in končno Rusija. V tem labirintu svetovnih interesov je izpregovoril v Londonu Nikola Pašić in slavil eno največjih zmag svojega diplomatskega duha.

S tem pa so samo mimogrede označeni le poglobitveni pravci državniških uspehov ženijske bistrovidnosti in diplomatskih zmožnosti pokojnega Nikole Pašića.

Tudi Slovenci bi danes imeli svoj poseben povod, da žalujemo ob rakvi Nikole Pašića, da smo njega poslušali na mirovni konferenci v Parizu, ko je z naravnost providencijsko bistroumnostjo predlagal, naj sprejmemo kompromisno rešitev prezidenta Wilsona, ki nam je ponujal dober del, sedaj od Italije zasedenega ozemlja z Idrijo, Postojno, šentpetersko železnico in Reko. Neizkušeni in naivni, kakor smo bili, smo zavrnili Pašičev predlog kot velikosrbsko zanko...

Z imenom Nikole Pašića so združeni v naši državi razni kabineti, ki so izvajali vsaj delno dosledno jugoslovensko politiko ter privedli našo

notranjo politiko do tega, da stojijo danes glavni stebri naše države nemajni, da so temelji trdni in nerazrušljivi.

Nikola Pašić ni bil nikoli gospodarski strokovnjak. Njegove zasluge leže predvsem na strankarskem in diplomatskem polju. Priznati pa moramo, da so kreditne, finančne in gospodarske razmere mnogo odvisne od državne konsolidacije, od mednarodnega ugleda in državne politike in tako je Nikola Pašić s svojim splošno državnimi delom in uspehi tudi na tem polju brezdvoma močno utrdil temelje za gospodarski razvoj jugoslovenskega naroda.

Nikola Pašić je bil rojen l. 1846 v Zajčaru kot sin trgovca. Srednjo šolo je obiskoval v Beogradu, nakar se je napotil v Švico, kjer je študiral politiko v Curihu. Po končani študiji se je vrnil v Srbijo in vstopil kot diplomirani inženjer v državno službo. V Švici je občeval v krogih ruskih revolucionarjev in se tamkaj sprijateljil tudi s slovitim ruskim socijalnim anarhistom Bakuninom. Nato se je udeležil turških vojn l. 1876 do 1878 in bil imenovan po končanih bojih za mestnega inženjerja v Požarevcu. L. 1878 je bil prvič izvoljen v srbsko Narodno skupščino. L. 1881 je prevzel predsedstvo narodnoradikalne stranke. Leto nato je moral pobegniti v inozemstvo radi takozvanega zajčarskega ustanka. Tedaj je bil Nikola Pašić obsojen in kontumaciam na smrt. Šest let nato je bil pomiloščen, nakar je bil izvoljen za predsednika Narodne skupščine in bil imenovan za beogradskega župana. L. 1891 je bil imenovan za poslanika na dvoru v Petrogradu. Po atentatu na kralja Milana je bil obsojen v večletno ječo, na intervencijo ruske vlade je bil po končanem procesu pomiloščen. Leta 1904 je sestavil svoj prvi kabinet. Od takrat naprej je igral kot predsednik narodnoradikalne stranke čedalje odličnejšo vlogo v vsem političnem življenju predvojne Srbije. Bil je opetovano ministrski predsednik in kot tak vodil politiko Srbije tekom balkanskih vojn in svetovnega viharja. Po ujedinjenju je sprva odšel na mirovno konferenco v Pariz kot vodja naše mirovne delegacije. Pozneje je bil zopet v ospredju in sredini vseh notranjepolitičnih dogodkov do sprejema unitaristične Vidovdanske ustave in pozneje. Letos pomladi se je moral umakniti. Toda jeseni je zopet stopil na plan in stal tik pred prevzemom oblasti in sestavo novega Pašičevega kabineta.

Predsmočnojim še čil in zdrav, poln novih, mladeniških načrtov, je podlegel razburjenosti in prenapetosti zadnjih dogodkov. Zadel ga je možganska kap.

Slava imenu Nikole Pašića!

G.:

Agrarna reforma v naši državi.

Razporejenost ljudstva se je v zadnjem času vojne kazala v velikem razburjenju in to vsled občutnega pomanjkanja prehrane in vsled ginevanja vsakega pravnega čuta. Tolpe, oborožene z vojaškim orožjem so nastopale grozeče, moreče in roparsko po južnih krajih Hrvatske. Ni bilo sile, ki bi se upala nastopiti proti njim. Ker je bilo vidno blagostanje in nekaj zaloga le še pri večjih posestvih, obrnila se je vsa ljudska pažnja na te objekte. Napadala so se večja posestva, odvažalo in odganjalo se je vse, kar je bilo tam premočnega. Gledalo se ni, je-li to last gospodarstva ali last njegovih uslužbencev. Vse je ropajočim tolpom prišlo prav. Lastnik pa je bil srečen, da je le odnesel življenje.

Ko je drugo prebivalstvo iz bližine veleposestnika videlo, kako se more brez kazni in brez državne zaštite pleniti, se je pridružilo tolpom in nabiralo notranjo opravo in one predmete, katere tolpom momentano niso mogli koristiti ter si je z njimi popolnjevalo opravo v domači hiši in domačem gospodarstvu.

Nastopil je Eldorado za komunistično gibanje. Ker je postala že med vojsko brezpravnost, je umevno, da se je ta brezpravnost udomačila v duši prebivalstva in služila v podkrepljenju onim slojem, ki so pridigovali in označevali obči komunizem. Ko se je tako sešla začetkom leta 1919 Narodna skupščina, je imela v svoji sredi obilo otvorenih in prikritih zagovornikov, ki so se resno trudili v novo zgrajeni državi udomačiti komunizem in brezpravnost. Bojazan pred razširjevanjem in porastom občega komunizma polastila se je tudi skupščinarjev.

Merkurjev jour fix.

O prvem Merkurjevem jour fixu v letošnji zimski seziji smo poročali, da je izpadel v popolno zadovoljnost prirediteljev in udeležencev. Ko danes poročamo o drugem jour fixu, moramo samo konstatirati, da je ta prireditev daleč nadkriljevala prvo, tako glede udeležbe, kakor tudi glede uspeha. Pa naj preidemo takoj na podrobnosti.

Otvoril je večer društveni predsednik g. dr. Fran Windischer, ki je izrazil imenom Trgovskega društva »Merkur« svoje zadovoljstvo nad tolikšnim posetom, še posebej pa, da so bile med udeleženci dame tako odlično zastopane. Slovenci smo sicer majhen narod, smo zelo skromni in ne zahtevamo preveč. Smo pa tudi trde glave in volje in če nekaj začnemo, tudi izvedemo. Tako je tudi s prireditvami jour fixov, ki so se tekom časa tako zelo priljubili. — Posebej je g. predsednik pozdravil še zastopnike obrtnikov, ki so se odzvali v zelo lepem številu in ki bodo prihodnjič pokazali tudi, kaj zna njihov pevski zbor. Imenoma je pozdravil g. predsednik one obrtnike, ki so možje na mestu in katerih sloves gre tudi preko ozkih vsakdanjih mej, to je g. načelnika Zveze obrtnih zadrug E. Franchetti-ja, predsednika Obrtnega društva g. Rebeka, načelnika pekarske zadruge g. Vidmarja, načelnika knjigovozov g. Jakopiča, načelnika brivcev g. Gjuda in podnačelnika slikarjev in pleskarjev g. Košaka.

V nadaljnjem je g. predsednik podarjal, da je namen društva, gojiti

Naravno je, da so le-ti izbrali za žrtev oni predmet, proti kateremu so se najbolj zaletavale priproste ljudske mase. Ta predmet so bili veleposestniki. To je bil dobro viden predmet in žrtve niso imele v skupščini niti enega zaščitnika.

Ker pa take prilike, kakršne so se pojavile v naši državi, niso bile edine v zgodovini, marveč so se pojavljale v večji ali manjši meri pri vseh večjih svetovnih prekuljajih in ker so se tedanji rešitelji človeštva tudi že posluževali tacihi rešilnih sredstev, nastal je nedoločen pojim, ki so ga nazivali agrarna reforma. Z veseljem so tudi naši skupščinarji pograbili to imenitno besedo, vsaj jih je rešila drugega ne tako lepega izraza za svoje početje.

Tako je nastala »Agrarna reforma« v kraljevini SHS.

Ko so se strasti nekoliko polegile in je bilo pričakovati, da se država ustali, sešla se je ustavotvorna skupščina z glavnim namenom, da sestavi dokument, ki vsebuje glavne temelje bodočega državnega življenja.

Z veliko napetostjo je ljudstvo pričakovalo, kaj se bode dobrega skovalo v ustavotvorni skupščini. Najbolj pa je zanimalo vsacega, državi dobro želečega državljana, kako bode država rešila in zgradila temelj vsake države in sicer zaščito življenja in zaščito svojine.

Kako je pa naša država rešila ta problem?

Z raznimi kompromisnimi prerokami z močnimi komunističnimi strujami zgradila je § 57, kateremu se že na prvi pogled vidi kakšnega pravnega mišljenja so bili tedaj njegovi voditelji. (Dalje prih.)

resnično in pravo demokracijo in demokracijsko misel. Naprosil je nato gg. pevce, da naj pod vodstvom priznanega pevovodje zapojejo in tako izpopolnijo večer.

Nato je sledila prosta zabava, pri kateri je od časa do časa nastopal pevski zbor, ki je s svojim res ubranim petjem vse posetnike v polni meri zadovoljil. S 4 solo-komadi je nastopil tudi društveni pevovodja gosp. Premelč. Z njegovimi predvajanjmi smo bili v resnici izredno zadovoljni.

Res lep večer je minul v najlepšem razpoloženju in samo želimo si, da se vrši prihodnji čimpreje.

TRGOVINSKA POGAJANJA Z NEMCIJO NA VIDIKU.

Kakor poročajo iz Beograda, se bodo v kratkem času začela pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe z Nemčijo. Trgovinska pogajanja s Češkoslovaško se bodo morala, kakor vse kaže za nekaj časa odložiti, ker želi Češkoslovaška prej skleniti pogodbe z onimi državami, s katerimi je v tozadevnih pogajanjih. Naša trgovinska pogajanja s Francijo so zaenkrat zelo brezizgledna, ker zahteva Francija mnogo večje koncesije, kakor jih sama ponuja naši državi.

PROTI MAJHNIM BANKAM!

Poljska vlada je odredila, da se morajo vse banke z manj kot 1 milijonom zlatov l. junija 1927 zapreti. Že pred daljšim časom je izšel na Poljskem zakon, da morajo spraviti vse banke svoj kapital na najmanj dva milijona zlatov. V skladu s tem zakonom je izdala sedaj vlada gori citirano odredbo.

Poziv na vpis delnic Obrtne banke kraljevine SHS d. d.

V svrhu organizacije cenene obrtniškega kredita in na podlagi zakona o Obrtni banki z dne 30. januarja 1926 in bančnih pravil, ki jih je odobrila g. minister trgovine in industrije 23. septembra 1926, se csnuje Obrtna banka kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Istčasno s centralo Obrtne banke v Beogradu, se bo ustanovila tudi glavna podružnica v Zagrebu, po čl. 2. bančnih pravil pa podružnice v Ljubljani, Zagrebu, ekspoziture v Splitu, Skoplju in Novem Sadu, kakor tudi v vseh ostalih centrih, kjer se bo pokazala potreba.

Osnovni kapita banke znaša 75 milijonov dinarjev. Takoj ob ustanovitvi banke se vpiše 37.000.000 Din.

Država kupi 40% delnic, obrtniki, njihove žene, obrtniške zadruge in organizacije najmanj 51%, prijatelji obrtništva pa največ 9%.

Država se odrekla vsakemu dobičku, ki bi ji pripadal na njen vplačan kapital.

Po zakonu je banka oproščena plačevanja vseh državnih in samoupravnih davkov in taks.

Narodna banka je dolžna reeskontirati portfeljske menice Obrtne banke.

Pri vpisu delnic se plača takoj 20% od nominalne vrednosti in 5 Din od vsake delnice za ustanovne stroške. Obenem se poda pismena izjava z navedbo svojega imena, priimka, bivališča in poklica na tiskovinah, ki se dobe v obrtniških organizacijah.

Po vpisu delnic, dobi kupec potrdilo o nakupu delnic, po celotnem vplačilu pa stalne delnice. Delnice se glase na ime obrtnika, na ime njegove žene ali obrtniške zadruge odnosno organizacije, ali pa na ime prijatelja obrtništva.

Na občnih zborih delničarjev dajo vsake tri delnice en glas, vendar pa noben delničar ne more imeti več nego 25 glasov.

Vpis delnic se vrši od 1. decembra 1926 do 15. januarja 1927.

Ustanovni in agitacijski odbor obrtne banke pozivljejo s tem na vpis delnic, ki se vrši za Slovenijo: pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in njenih podružnicah. Zadrugi gospodarski banki v Ljubljani in njenih podružnicah, Obrtni banki v Ljubljani in pri podružnicah Narodne banke kraljevine SHS v Ljubljani in Mariboru.

Ustanovni in agitacijski odbor
Obrtne banke kraljevine SHS.



Enrilo

Splošno priljubljen

kavni nadomestek

okusen i cenen.

Dobiva se v vseh

dobro asortiranih

kolonijalnih trgovinah.

Naročeno blago, le slabše kakovosti, ali drugo, sploh ne naročeno blago?

(Iz sodne prakse.)

(Konec.)

Revizijsko sodišče je ta sklep prizivnega razsodišča razveljavilo in vrnilo stvar prizivnemu sodišču, da zopet razpravlja in ponovno odloči brez ozira na razloge, iz katerih je bilo razveljavilo prvo sodbo. — Pravi, da prizivno sodišče zaključuje, da je bila po tožnici naročena prav prava »torinska vermutova esenca«, ki da je čisto nekaj drugega nego dobavljena tekočina. Toda toženka je na prvi stopnji izrečno navajala, da je bila naročena vermutova esenca prav iste vrste, kakršno je toženka oziroma tvrdila A. predhodno od nje že ponovno naročila in dobila in kateri vrsti da je sedaj sporna dobava povsem ustrezala. Sprito te trditve nastane vprašanje, ali je toženka sploh naročila tako esenco, najsi pod imenom »torinska vermutova esenca«, kakršno je imel ob ocenitvi sporne esence izvedenec v mislih in kakršne svojstvom v bistvu ne ustreza dobavljeno blago. Kajti ni izključeno, da sta stranki res imeli voljo naročiti in dobaviti blago, kakršno je bilo predmet prejšnjim dobavam kljub temu, da nima vseh sestavin esence, ki je obična v prometu z imenom »torinska vermutova esenca«. Da je izvedenec primerjal blago, ki je z istim imenom bilo dobavljeno tožnici že predhodno, s sedaj spornim blagom, bi bil mogoče prišel do drugih zaključkov in bi blago v bistvu morda drugo drugemu ustrezalo, pa bi šlo le za kakovostni nedostatek. Treba torej še razčistiti temeljem tožnikinih navedb samih nastalo vprašanje, ali je šlo pri naročitvi spornega blaga za »torinsko vermutovo esenco«, kakršna je obična s tem imenom v prometu — toženka trdi celo, da je bila naročila prvovrstno tako esenco, ali za esenco iste označbe, toda takšno, kakršno je toženka navadno že bila dobavila tožnici odnosno tvrdki

A. Kajti za primer, da se ta trditev toženke izkaže za resnično, bi se sporno blago glede na zatrjevano vzorčno blago ne moglo imeti za drugo blago (za aliud). Tedaj pa bi bila graja blaga zakasnjena, ker odposlana šele devet dan po prejemu blaga (čl. 347.) in bi bilo smatrati, da je bilo blago odobreno. —

Prizivno sodišče je nato razveljavilo prvo sodbo in vrnilo stvar pravdnemu sodišču, da v smislu revizijske odločbe na novo razpravlja in razsodi. Pravdno sodišče je po dopolnitvi dokazov razsodilo po tožbenem zahtevku. Iz tožniškega pismenega naročila izhaja, da je toženka naročila esenco za izdelavo »torinskega vermuta«, ki pa mora imeti boljši aroma in intenzivnejši okus nego esenca, ki je bila nazadnje poslana tvrdki A. Po pričah in izvedenih je pa dognano, da se je ta dobava izvršila prilično sredi l. 1922, da tisto blago sicer ni bilo prvovrstno, a da je s pridodatkom aromata, parfuma in še nekaj drugih stvari bilo uporabno za določeni namen. Iz tega pa sledi, da je morala toženka, da ustreže tožničinemu naročilu, dobaviti ji esenco, iz katere bi bila izdelava »torinskega vermuta« mogoča in ki bi bila po kakovosti boljša nego tvrdki A. sredi 1922. dobavljeno blago. Tožnici dobavljeno blago pa ni ustrezalo njenemu naročilu. Po dopoljenih dokazih je namreč to blago bilo s špiritom rezana voda, v kateri je bil namočen pelin, in se iz te tekočine niti pravi torinski vermut niti fazonski torinski vermut ne da izdelati. Takšno je pa bilo blago ne šele na kraju izročitve tožnici, temveč že tudi na kraju tožniškega podietja (čl. 342/2 trg. zak.), ker je po sprejetih dokazih škodljiva manipulacija z blagom na prevozu izključena. Torej je toženka res dobavila blago, ki je nekaj drugega, nego naročena esenca za izdelavo torinskega vermuta, in ga toženka po pravici ni sprejela (čl. 346. trg. zak.) — Določba čl. 347. trg. zak. v tem primeru ne velja. Sicer se je pa toženka držala v fakturi označenega reklamacijskega roka, ker je

sprejela blago 21. dec. 1922, a ga 29. dec. 1922 grajala, češ da ni po naročilu. Toženka zbog tožniškega naročila prevzete pogodbene obveznosti ni izpolnila in jo zadene po čl. 355. trg. zak. dolžnost odškodnine. —

Prizivno sodišče je to sodbo potrdilo. — Pravi, da toženka res ni naročila in toženka tudi ni mogla dobaviti esence za izdelavo pravega torinskega pelinkovca, toda po vsem, kar se je razpravljalo in kar razodevajo mnjenja izvedencev, izpovedbe prič kakor tudi izjave tožnice same, ni nobenega dvoma, da je šlo pri naročilu za esenco, pripravno za izdelavo fazonskega torinskega pelinkovca ali za vino pelinkovec a la Torino, za esenco, ki bi bila po kakovosti boljša od one, ki je bila poslana tvrdki A. sredi leta 1922. To in nič drugega ni utegnila prva sodba imeti v mislih s svojo ugotovitvijo. Priziv graja to ugotovitev sicer tudi glede izreka o naročeni boljši kakovosti radi tega, češ, da je bil zahtevan le boljši duh in boljši okus, ki pa ne dajeta boljše kakovosti; za to je treba vse kaj drugega. Kaj naj bi to drugo bilo, priziv ne pove; ni pa nobenega dvoma, da tudi boljši duh in boljši okus boljšata kakovost, da sta malone bistveni del esence, kar jasno sledi iz mnjenja izvedencev. Izvedenec sta pa tudi določno povedala, kaj je toženka poslala, izvršujoč dano naročilo: namreč tekočino, ki nikakor ne utegne veljati kot uporabna esenca niti za izdelovanje fazonskega torinskega pelinkovca (vermuta) ali vina a la vermut ne. Izvedenec izrečno soglašala v tem, da iz poslance esence ni moči izdelati pijače, ki nosi ime in pride na trg kot fazonski pelinkovec, t. j. kot nadomestek za pravi torinski pelinkovec, ker je ta esenca brez duha in okusa, podobnega torinskemu vermutu. Izvedenec tudi izključuje, da bi se bilo blago utegnulo izpremeniti zbog vožnje po železnici ali da bi bilo izgubilo lastnosti kot esenca zbog dolite vode. Potemtakem pa je toženka res poslala blago, ki ni le slabše kakovosti, ampak naravnost blago, ki ni bilo naročeno, ki kratkoma ni bilo porabno za smoter, ki je zanj izrečno naročeno, skralka blago, ki ni esenca za izdelovanje vina »vermut«. — Tudi v ostalem so razlogi prve sodbe pravilni, osobito tudi v tem, da bi graja vsekakor bila zakonita in pravočasna, ker se je dejanski stan v tem izpremenil in prvo sodišče na pravno mnenje revizijskega sodišča radi tega ni več vezano. —

Revizijsko sodišče je toženkinu revizijo zavrnilo. — Revizija trdi, da je prizivno sodišče stvar pravopomočno razsodilo, ko je navzlic ugotovitvi, da je toženka naročila blago, kakršno se je bilo prej poslalo tvrdki A., zaključilo, da je toženka poslala blago, ki ni bilo naročeno. Ali ta izvajanja ne veljajo. Spodnji stopnji sta ugotovili, da je toženka naročila esenco, pripravno za izdelavo fazonskega torinskega pelinkovca, t. j. vina pelinkovca a la Torino, ki naj bi bila po kakovosti boljša od one, ki je bila poslana tvrdki A. sredi leta 1922.; da je bila esenca, poslana tvrdki A., sposobna, da se je iz nje izdelala pijača fazonski torinski pelinkovec, da pa tekočina, ki jo je toženka poslala tožnici, ni porabna in sposobna za izdelavo vina pelinkovca a la Torino. Te slednje ugotovitve revizija ne upošteva, ko trdi, da je prizivno sodišče v pravni zmoti s svojim nazorom, da toženka ni poslala naročenega blaga, ampak drugo, nenaročeno blago. Kajti merodajna je bila svrha, ki ji naj bi služilo naročeno blago. Ko pa poslano blago za ta smoter nikakor ni bilo uporabno, je pritrđiti prizivni sodbi, da toženka z doposlavljenim blagom ni izpolnila naročila, nego da je poslala nenaročeno blago. — Ko potrjena prizivna sodba zbog tega ustreza zakonu, ni bilo treba še raziskovati, da li graja ustreza predpisom čl. 347. trg. zak. ali ne. Reviziji torej ni bilo ugoditi. R. St.



Ako piješ „Buddha“ čaj,
vživaš že na zemlji raj!

NOVE RUSKE INOZEMSKKE KONCESIJE.

Sovjetska vlada je dovolila Amerikancem Hammerschmidt, Lord, Eiswald in Carlton-Backer izkoriščanje zlatih poljan v Po-Amurju, ležečih ob reki Selenga in obsegajočih 16 km². Koncesionarji so se zavezali, da bodo od leta 1928 naprej dobavili vsako leto vsaj 10 pudov zlata in da ga bodo po določeni ceni oddali sovjetski vladi; dalje so morali vplačati 375.000 dolarjev akcijske glavnice in morajo po 20 letih dati koncesijo sovjetski vladi brez vsake odškodnine nazaj. Hkrati je dovolila vlada francoski družbi d. d. »Société Industrielle de matière plastique«, da sme v nekem moskovskem predmestju začeti s proizvodnjem surovih filmov, fotopapirja, celuloide in umetne kosti ter da sme za ta namen uporabljati poslopje neke tovarne, ki ne dela. Poleg enkratne pristojbine mora družba dati sovjetski vladi del čistega dobička in ji mora prepustiti obrat po 25 letih brez vsake odškodnine.

AVSTRIJSKE ZVEZNE ŽELEZNICE IN INOZEMSKI KONSORCIJ.

Med »Gospodarskimi vestnic« poročamo o konsorciju, ki hoče vzeti v oskrbo železnice nekaterih srednjevropskih držav. Rekli smo, da avstrijsko zvezno ministrstvo vestni takšni ponudi energično dementira in da mu ni o tem nič znano. Drugje beremo: »Kakor znano, je neki francosko-ameriškoangleški finančni konsorcij vprašal železniške uprave nekaterih srednjevropskih držav, če bi jim bilo zaželeno finančni interesno sodelovanje tega konsorcija pri njih železnicah. V zadnjih dneh so veliko govorili, da bodo Avstrijci dali svoje železnice temu konsorciju v najem. Avstrijske zvezne železnice so samostojno upravno telo. Skušnje, ki so jih napravili s to gospodarsko obliko, pa niso posebno zadovoljive. Na finančnem polju zaključki niso ugodni in se je morala generalna direkcija zveznih železnic zaleteti že k bančnim kreditom. V političnih krogih je mnenje o sedanjih uredbi deljeno, in so prepričani, da bo vprašanje prepustitve železnic omenjenemu konsorciju v najem prišlo na novo v pretres. Kakor vidimo, si vesti nasprotujejo. Je pa tako, kakor zmeraj v takih slučajih: govorica težko nastane, če ni kaj resnega v ozadju.

INDUSTRIJSKO IN TRGOVSKO GIBANJE V AVSTRIJI LETA 1925.

Konsolidacija gospodarskih razmer v Avstriji povzroča precejšnjo redukcijo produkcijskih in trgovskih obratov, ki se postopoma uveljavlja. V letu 1925. se je na novo otvorilo 268 tvorniških obratov in 227 razširilo. Nasprotno se je pa opustilo 431 obratov. Razentega je 13 tovarn pogorelo, ki se niso na novo pozidale. Celokupno število avstrijskih tovarn se je v letu 1925. zmanjšalo za 176 in je konec leta 1925. znašalo 7799. Pri tem pa še niso upoštevane začasne ustavitve obratov, ki se po večini ne bodo vnovič otvorili. Ako se vračunajo še ti obrati, bi bila končna številka še neugodnejša. Trgovskih obratov se je v letu 1925. na novo otvorilo 570, razširilo 378, opustilo pa 3353. Razmerje je pa še neugodnejše, nego to izražajo številke, ker so na novo odprti skoraj praviloma manjši po obsegu, nego so bili obrati, ki se opuščajo.

Trgovina.

Zastopnika s sedežem v Ljubljani za Slovenijo in Hrvaško išče za razpečavanje zatesnilne tvarine (Dichtungsmaterial) in cevi neka tvrdka na Dunaju. Interesenti v Ljubljani, ki jih zanima to zastopstvo, naj javijo svoj natančen naslov Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe med Francijo in Jugoslavijo niso uspela. Sredi oktobra so bila pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe med Francijo in Jugoslavijo. Tedaj se je skušalo diplomatskim potom priti do cilja. Z dobro informirane strani se poroča, da je malo upanja, da uspejo ta pogajanja, ki se vodijo diplomatskim potom. Glavna ovira obstoji v tem, da Francija ne pozna običajnega sistema trgovinskih pogodb s priznanjem največjih ugodnosti. Francija je samo pripravljena priznati za gotovo jugoslovansko izvozno blago minimalno carinsko tarifo, kakor tudi

naknadno za one vrste blaga, za katere bo pri pogajanjih z Avstrijo, Nemčijo, Ogrsko in Češkoslovaško dovolila minimalno carinsko tarifo. Nasprotno pa si Francija pridržuje pravico, zvišati že itak visoke minimalne tarife. V kratkem se bodo pričela pogajanja z Nemčijo in Češkoslovaško.

Naša trgovina z Italijo v prvi polovici leta 1926. pokazuje po italijanskih statističnih podatkih naslednje številke: Uvoz iz Jugoslavije v Italijo je znašal vrednost 549 milijonov lir, a izvoz iz Italije v Jugoslavijo 183 milijonov lir. Po teh podatkih je torej Jugoslavija v trgovini z Italijo v prvi polovici t. l. aktivna za 366 milijonov lir, dočim je bila v enakem času lanskega leta aktivna le za 91 milijonov lir. Predvsem se je iz Jugoslavije uvažal v Italijo les, in sicer ga je šlo v Italijo v omenjeni dobi za 206 milijonov lir. Dalje so kupovali Italijani pri nas turšico, živino, meso, pšenico in drugo. Mi pa smo dobivali iz Italije manufakturno blago, moko, južno sadje, riž, sirove kože in drugo.

Angleži in poljski sladkor. Zveza sladkornih tovarn v nekdanji Kongresni Poljski je dobila pred začetkom letošnje kampanje 500.000 funtov posojila od londonske Oversea-banke. Sedaj beremo, da je dobila zveza ponovno posojilo 250 tisoč funtov na 6 mesecev, proti 12% letnih obrestih. S tem posojili in z velikimi predujmi, ki so jih dobile tovarne neposredno, si je Anglija zagotovila skoraj ves izvozni kontingent letošnje poljske sladkorne kampanje.

Ruski import. V gospodarskem letu 1925/26 je šlo čez evropske meje v Rusijo za 637.800.000 rubljev blaga; na bombaž pride 104.500.000 rubljev, na usnje 41.600.000, na bombažovo blago 38 milj. 400.000, na volno 31.400.000, na poljedelske stroje (razen traktorjev) 28 milj. 900.000, na nežlahtne kovine 28.700.000, na papir in lepenko 27.500.000, na kavčuk 26.200.000, na čaj 20.300.000, na bombažovo predvilo 17.500.000, na barve 15.800.000, na traktorje 13.800.000, na avtomobile 12.800.000 rubljev itd. Najvažnejše dežele, ki so v Rusijo prodajale, so sledeče: Nemčija s 172.200.000 rublji, Anglija s 125.400.000, USA s 119 milijoni 900.000, Egipt s 26.600.000, Italija 23.200.000, Švedska 20.400.000, Francija 19.000.000, Poljska 9.200.000, Holandska 6.800.000, Estonka 6.500.000, druge države 86.800.000. Kakor vidimo, so Nemčija, Anglija in USA daleč pred drugimi in Nemčija spet daleč pred svojimi vrstnicami.

Trgovski stiki sovjetske Rusije z inozemstvom. Do konca meseca julija t. l. je sovjetska vlada sklenila z inozemstvom 134 koncesijskih pogodb in sicer z Nemčijo 40, z Anglijo 20, z Ameriko 15, z Norveško 6, s Poljsko 5, z Japonsko 5, z Avstrijo 4, s Švico 4, z Italijo 4 in s Francijo 3.

Kupujmo in podpirajmo domači izdelek, izvrstno KOLINSKO CIKORIJO

Industrija.

Nemško-angleški industrijski pogovori. Pogovori med zastopniki nemške in angleške industrije so končani. Tikali so se trgovskih stikov med Nemčijo in Anglijo in o izgledih za odstranitev škodljivih ovir za obojestransko industrijo. Tudi vprašanje dvojnega obdavčenja so pretresali. To je tudi ena od točk bodoče svetovne gospodarske konference. Pogovori so bili izključno le informativnega značaja. Bili so si edini v tem, da bi bilo razmotrivanje carinskih tarif v posameznostih še preuranjeno, da bi bila pa splošna klasifikacija blaga za carinske namene umestna. Izdelali bodo tozadevne predloge na vlade obeh držav.

Elektrotrust. V Berlinu se je ustanovila nemškoruska akcijska družba z imenovanim naslovom. Iz Berlina prihaja vest, da je družba z delovanjem v Rusiji že prišla. Na trustu udeleženi so različni ruski elektrotrusti in pa najvišji gospodarski svet Sovjetske zveze. Rusi bodo proti primernim kreditom v Nemčiji veliko naročili. Dalje se bodo Rusi z naročili obrnili najbrž tudi na francoske, angleške in švedske tvrdke.

Denarstvo.

Protestiranje menie v Sarajevu. V Sarajevu se je v začetku tega leta protestiralo 7227 menic. To znaša približno po eno menico na vsakih 10 prebivalcev in je najboljši dokaz, v kako ostri gospodarski krizi se nahaja Sarajevo.

Kartel zasebnih bank na Poljskem. Finančno ministrstvo je sklicalo v Varšavo zborovanje bančnih zastopnikov in so se posvetovali tam tudi o ustanovitvi kartela zasebnih bank v svrhu znižanja obrestne mere na Poljskem. Vlada je od bank zahtevala, naj obrestno mero znižajo in je nasvetovala, naj bo obrestna mera zasebnih bank za 1% višja kakor pri državnih bankah; banke so zahtevale dva odstotka. Posvetovanja se nadaljujejo.

Kreditnozavarovalna konferenca v Londonu. V Londonu so se zbrali zastopniki mednarodnih zavarovalnih zavodov. Gre za sodelovanje vseh teh, de-

loma na novo ustanovljenih zavodov, za posvetovanje o smernicah skupnega dela in za morebitno kartelno pogodbo, ki jo bodo pa sklenili pač šele ob kakšnem poznejšem roku. Prej ali slej bo gotovo prišlo do kartela.

Promet.

Ožji odbor za izdelavo načrta železniške mreže. V sredo so se začela v prometnem ministrstvu zasedanja ožjega odbora delegatov iz vseh organizacij in interesiranih državnih oblastev za izdelavo bodočega načrta državne železniške mreže. Na prvi seji je ožji odbor sklenil, da prve tri dni podrobno proučava elaborate, nakar bo začel izdelovati načrt, ki bo predložen plenumu v kritiko in odobrenje. Plenum bo začel zborovati 16. t. m. Seje ožjega odbora se vrše pod predsedništvom g. dr. Vlade Mitrovića, medtem ko je podpredsednik tajnik ljubljanske zbornice g. Ivan Mohorič.

40% rabata
pri
1 kratnem
letnem prometu
= 40%

25% rabata
pri
4 kratnem
letnem prometu
= 100%



ČAJNA ROČKA

RESNIČEN DOBIČEK NAMESTO NAVIDEZNEGA

dosežete s prodajo mešanice čajne ročke. Višina dobička pri posameznem zavrtku ni merodajna, temveč doseženi skupni promet. Po naši obširni propagandi dosežete v naših

MEŠANICAH ČAJNE ROČKE

tekoče največje promete. Vaš dobiček ni navidezen, temveč resničen!

R. Seelig & Hille, uvozniki-čaja, Dresden-A. 1

Poštni predal št. 374

RAZNO.

Vprašanje vojaške kontrole nad Nemčijo. Briand, Chamberlain in Vandervelde so se v vprašanju razorožitve Nemčije zedinili na francosko stališče. Ne sme biti nobenega prekinjenja v času, ko kontrola preide na Družbo narodov. Zato sodijo, da bo vojaška kontrolna komisija šele v začetku prihodnjega leta prenehala s svojim delom. Vandervelde je izjavil novinarjem, da je on na podlagi tega sporazuma, mnenja, da ni več potrebna konferenca štirih.

Zavarovalnice proti požaru. Na Češkoslovaškem morajo zavarovalnice proti požaru letos dosti več izplačati kot lani. Vzemimo samo mesec oktober. Lani je bilo v tem mesecu priglasenih 1877 slučajev z zavarovalno vsoto 16.733.000 Kč, letos pa 2416 slučajev z zavarovalno vsoto 26.986.000 Kč. Kakor vidimo, se je dvignilo tako število slučajev kakor tudi višina zavarovalnih vsot.

Vojna škoda v Rumuniji. Med Rumunijo, Francijo in Anglijo je prišlo do dogovora o odškodnini za one petrolejske kraje, ki so jih zavezniki med vojsko uničili. Napravili so to zato, da se ne bi Nemci polastili petrolejskih vrelcev. Dogovor določa, da bosta odškodnino plačali Anglija in Francija sorazmerno in da bosta odšteli rumunskim družbam 10 milijonov funtov.

Nemško državno gospodarstvo. Zaključki državnih financ v oktobru kažejo ugodno sliko. Dohodki prekašajo s 786 milijoni vse preteklega meseca tekočega leta. Izdatki so s 619 milijoni na normalni višini. Prebitok v oktobru znaša 167 milijonov in je to največji doslej doseženi prebitok. Skupno državno gospodarstvo od začetka tekočega gospodarskega leta naprej to je od 1. aprila, zaključuje s prebitkom 390.900.000 mark. V skladu s tem se je znižal viseči dolg na 130.600.000 mark.

Rusija ne bo nikdar vstopila v Društvo narodov. Čičerin je danes v razgovoru z novinarji izjavil, da Rusija ne bo nikdar stopila v Društvo narodov. Jako ostro je govoril proti Veliki Britaniji, ki zahteva zase vodstvo politike evropskih velesil proti Rusiji. Čičerin je naglasil, da se utrjujejo politične in gospodarske vezi Rusije z Nemčijo in Francijo, posebno pa Italijo. Stiki s Francijo niso ravno trdni. Temu je kriva Rumunija.

Tudi Ford čuti gospodarsko krizo. Fordova Motor Company v Detroitu je sklenila ustaviti na nedoločen čas obrat

v tovarnah v River Rouge in v Highland Parc. Uprava odklanja vsako izjavo, koliko časa bodo tovarne zaprte. Za povod se sicer navaja predstoječa inventura. Vendar se pa splošno smatra, da je ta povod samo izgovor in da je pravi vzrok edino prenasitjenost trga s Fordovimi izdelki.

Zemlja brez železa in premoga. Profesor Binz, nekdanji ravnatelj kmetijske višje šole, je imel te dneve ob priliki zborovanja društva nemških kemikov predavanje v Berlinu. Njegovi poslušalci so bili povečini tehniki in učenjaki. Govoril je o vprašanju, kaj nastane če usahnejo vsi viri sirovin na zemlji. Predavatelj meni, da se to zgodi v zadnji četrtini tega stoletja, t. j. od leta 1975 dalje. Dosedanji petrolejski vrelci se izčrpajo v teku petdesetih let, železne zemeljske zaloge bodo sicer par let več trajale, toda ne veliko več. Še prej bo pa začel primanjkovati premog. Vse svoje trditve je utemeljil predavatelj z obsežno zelo prepričevalno statistiko. Potolažil pa je svoje poslušalce z upanjem, da se do tedaj posreči človeštvu dobiti nadomestilo za petrolej, železo in premog. Energije se bodo morale dobaviti iz plime in oseke, iz solne gorkote in iz gorkote v zemeljski notranjosti. Dovajala se bo sčasoma gorkota iz tropičnih krajev v mrzlejšje. Sirovine bodo torej nadomeščali novi, doslej še neznani izumi.

Gospodarske vesti. V zadnjih dneh je norveška krona spet zelo poskočila, tečaj funta je padel od 1930 na 1885. Mišljijo, da je hausse krone delo inozemskih spekulativ, ki so se po parledenem odmoru spet spravili na krono. — Češkoslovaški zastopniki so odpotovali v Pariz, da podpisajo pogoje glede pristopa Češkoslovaške k mednarodnemu jeklenemu kartelu. Kartel je dovolil Čehom kontingent, ki odgovarja produkciji prvega letošnjega četrtletja in za vsako nadaljno tono vplačilo 4 dolarjev v skupno blagajno. — V praško Mestno hranilnico je bilo v mesecu novembru vložnih 36.350.000 Kč, dvignjenih pa je bilo 45.823.000 Kč. Stanje hranilnih vlog na koncu novembra je bilo 1.348.929.000 Kč. Te številke zapišemo zato, da vidimo razliko med praško in ljubljansko Mestno hranilnico. — Letošnji pridelek v Avstriji znaša pri koruzi 87,7% lanskega, pri krompirju 67,4, pri sladkorni pesi 91,8, pri klajni pesi 88,5 in pri vinu 47,3%. Najslabejše je torej obrodila vinska trta. — V zadnjem času krožijo vesti o ponudbah angleško-ameriškega

ali francosko-ameriškega konsorcijskega prevzetja nemških, avstrijskih, češkoslovaških in ogrskih državnih železnic. Kar se tiče avstrijskih železnic, zvezno ministrstvo te vesti energično dementira. — Da bi se otrsli nemškega in francoskega kalijevega monopola, so iskali Amerikanci v državah Texas, Nova Mehika, Colorado in Utah kalijevih najdišč, so jih sicer nekaj dobili, a so nahajališča tako skromna, da se izkoriščanje ne splača. — Prodaja nemškega kalijevega sindikata je znašala v novembru 684.000 stotov čistega kalija napram 577.000 stotom v lanskem novembru. V mesecih maj-november tekočega gnojilnega leta so prodali 5.273.000 stotov čistega kalija, lani v istem času pa 5 milj. 877.000. Prodaja v prvih 11 mesecih tekočega koledarskega leta je znašala 10.040.000 met. stotov čistega kalija, lani v istih mesecih pa 11.665.000 stotov.

— Ameriške žvornice avtomobilov so nizko ceno kavčuka porabile v velike nakupe. Samo Fordove tovarne v Detroitu so nakupile v par dneh 50.000 bal. — Amerikanci hočejo zgraditi dva velikanška parnika, ki bosta vsebovala po 45.000 ton in ki bosta vozila s hitrostjo 40 km na uro. Vozila bosta v Hamburg in v Le Havre. — Z začetkom decembra se morajo vršiti denarna nakazila v Belgijo v obilnatni vrednosti belga in ne več v papirnih frankih. — Nemška Petroleum A. G. zaključuje z zgubo 2 milj. 270.000, koja izguba je krita iz rezerve 6 milijonov mark. Zgubo opravičuje poročilo, ki je izšlo šele sedaj, z neugodnim položajem na nemškem petrolejskem trgu. Zboljšanje se je pričevalo šele v zadnjih mesecih. — V Ukrajini je velikanško pomanjkanje tekstilnega blaga, in se je ukrajinski trgovski komisariat obrnil na trgovsko centralo v Moskvi z nujno pritožbo glede nezadostne preskrbe Ukrajine s tekstilijami. Za mesec oktober-december so dodelili Ukrajini samo 800 vagonov tekstilij, dočim znaša faktilna potreba nad 2000 vagonov. Veliko je zlasti pomanjkanje suknene in volnene blaga. Ukrajina predlaga vsaj še dodelitev 200 vagonov iz državnih skladišč. — Izvozno carino iz Rumunije so za nekatere predmete znižali. — Češkoslovaške tovarne superfosfata delajo sedaj s ca. 60 odstotno kapaciteto. Izvoz je majhen in omejen samo na nekatere obmejne okraje Poljske, Avstrije in Ogrske. Nasprotno pa znaša letošnji uvoz iz okoliških držav ter iz Italije in Belgije okoli 1500 vagonov. — Poljski premogovni dogovor bo najbrž ukinjen. — Izvoz produktov nafte iz Poljske je znašal v prvih treh letošnjih četrtletjih 345 tisoč ton, lani pa 244.000 ton. Prva nakupovalka je bila Češkoslovaška, nato Avstrija, Danzig, Baltske države, Švica, Nemčija itd.

Angleška trgovina z avtomobili. V prvih letošnjih desetih mesecih je tako import kot eksport avtomobilov zelo navedel; vzrok je premogovni štrajk. Uvozili so 8900 avtomobilov v vrednosti 1.426.000 funtov napram 30.800 in 5 milj. 663.000 leta 1925 ter 11.000 in 2.272.000 v letu 1924. Eksport pa ni šel tako nazaj. Prodali so avtomobilov v prvih letošnjih desetih mesecih za 7.141.000 funtov, lani za 7.651.000, leta 1924 pa za 5.116.000 funtov, letos torej še za 2 milj. funtov več kot leta 1924.

Produksijska pospešitev — gospodarstvo bodočnosti. Henry Ford je v zvezi s kraljem bencina Rockefellerjem premagal alkohol v Združenih državah ter pripomogel prebivalstvu do onega blagostanja, ki se izraža v okolnosti, da poseduje pretežna večina delavstva svoj osebni avto, nabavljen iz prihrankov, ki bi jih sicer mogoče bila uničila pijača. Seveda se Henry Ford ni šolal v stari Evropi, kjer eno podjetje izpodriva drugega, mož se je odločil za dosedaj tudi po ameriškem nazoru popolnoma nov sistem. Brezobzirno je uničil obširno industrijsko panogo, toda ustanovil na njenih razvalinah velikanško lastno podjetje. Druga značilna poteza tega prvobornitelja za moderni ustroj industrije je bil spontan in nepričakovan povišek delavskih mezd od 3½ na 5 dolarjev dnevno. Naval delavstva na Fordove tovarne, ko je podjetnik v javnih oklicih objavil ta odlok, je prisilil požarno brambo iz Detroitu, da je cel teden stražila vhode pred množico, ki je navalila na tovarne. Posebno živo so bile prizadete ostale tovarne, ker jim ni kazalo družega, kakor

slediti Fordovem vzgledu, da ne zgube kar čez noč vse delavne moči. Povišek plač za poldrugi dolar pa nese na leto 450 dolarjev; in za ta znesek si delavec lahko privoši Fordov avto. S to velikopotezno akcijo je podjetnik krog odjemalcev hipoma ogromno zaraširil. V povojni dobi se je računalo 200 delavnih dni povprečno za izgotvitev enega avtomobila. Vzemimo kot količnik režijsko ceno, ki jo investira tovarna za eno vozilo, 14.000 Din, in računajmo, da spravi Fordovo podjetje povprečno 8000 vozov dnevno na skladišče, potem pridemo do zaključka, da predstavlja materialna vrednost, ki se v tem podjetju dnevno predela, 2240 milijonov dinarjev. Mezdne razlike, med Ameriko in Evropo so izražene v primerju 4:2:1, medtem je razmerje denarnega obrestovanja 3:1; iz tega sledi; da se v Ameriki dragocene obratne naprave trikrat tako hitro izplačajo kakor pri nas v Evropi. Dolar je tamkaj takorekoč edino merilo za vse. Razmerje med podjetnikom in delavcem je izključno izraženo v plači. Zdravnik se brez premisleka loči od svojega poklica ter otvori kak bar, če mu ta obeta večji dobiček, kakor zdravilstvo; v nemo do poklica, in idealnih nazorov o delu kot življenski smoter, veselje do produkcije in izdelkov Amerikanec ne pozna. Zibelka mode je takozvan »Grand Prix« v Parizu. Nena doma predpisuje moda mesto čipk trakove za okraske na ženskih oblekah. Zastopniki modnih firm bodo seveda nemudoma obvestili svoja podjetja, da treba preustrojiti obrat, odriniti čipke ter se založiti s trakovi. Če so čipkarske tovarne urejene po Fordovem sistemu, bo mogoče obrat v 2 dnevih novi modi prilagoditi, ker po tem principu sploh nimajo večje zaloge, sicer jim preti nevarnost ogromnih izgub. Delovna pospe-

šitev je za vsak obrat priporočljiva, spojitve s tekočim delom pa samo tam, kjer se gre za množinske predmete obte rabe. Ne smemo pa še pozabiti temeljne socialne razlike med Evropo in Ameriko. Tamkaj obilo surovine in pomanjkanje delavnih moči, pri nas pa ravno narobe. V Evropi iščemo produkcije, ki ne zahtevajo preveč materiala, ki pa zaposlujejo desti delavstva; v Ameriki pa zopet obratno. Sicer velja Ford danes za najbogatejšega človeka na svetu, pa temu denarnemu prometu bi tudi on ne bil kos, ko bi se ne bil njegov načrt delavne pospešitve tako sijajno posrečil. Cel izvršilni proces izgotovljenega voza od surovega železa naprej traja ravno dva dni. Na Fordovih fužinah Riverironge so v jeseni pretečenega leta v eni uri vili 500 štiricilindrskih blokov in sicer s 180 delavnimi močmi. Ko je pospeševalna ideja uspela, je mislil Ford na znižanje prevoznih stroškov za izdelke in za surovine ter se odločil za nakup vsega železniskega omrežja v okraju Detroit. Poglejmo si neko drugo panogo obrata, recimo modno konfekcijo. Izprememba v modi je lani uničila celo vrsto vodilnih podjetij, ki so se že v spomladi pripravila za velikimi zalogami za jesensko kampanjo. Ko bi se tudi v tej stroki uveljavilo Fordovo načelo pospešitve o produkciji, bi se dalo izogniti takim nepričakovanim katastrofom. Fordova velikopoteznost odseva najbolj jasno v njegovih osebnih izjavah, priobčenih v knjigi: »Moje življenje in delo«, kjer pravi: »Kako bi neki bilo, ko bi se na spomlad in poleti na tri ali štiri mesece vsi odpravili na deželo ter tamkaj uživali zdravo življenje poljedelca? Kakor v industriji, najdemo tudi v poljedelstvu neko mrtvo sezono; ko počiva delo v industriji, naj se delavec preseli na deželo in tam pomaga pri obdelovanju

zemlje, obratno pa se naj kmetsko prebivalstvo v dobi poljedelskega mrtvila poprime industrijskega dela. (?)

K. Tiefengruber.

Ljubljanska borza.

Petek, dne 10. decembra 1926.

Vrednote: Invest. pos. 1921 den. 77, bl. 80; vojna škoda den. 338, bl. 345; zast. listi Kranj. dež. banke den. 20, bl. 22; kom. zad. den. 20, bl. 22; Celjska pos. den. 195, bl. 198; Ljublj. kred. banka den. 140; Merkant. banka den. 95; Prva hrv. šted. den. 880; Kred. zavod den. 170, bl. 180; Strojne tovarne in li-varne den. 90; Tboveljska prem. družba den. 310; Papirnice Večje den. 110; Stavn. družba den. 55, bl. 65; Šešir den. 104.

Blago: Kostanjev les za tanin, 15% okoglic, od 30 cm naprej klano, fco vag. nakl. post., neobeli. den. 21, obeljeno den. 23; trami merkant. 5/6, od 4—8 m z do 10% 4 m, fco vag. meja, 2 vag., den. 280, bl. 290, zaklj. 280; hmelovke od 7—9 m dolž, od 7 do 9 cm debeline na spodnjem koncu, fco vag. nakl. post. za komad den. 5; hrastovi železniški pragovi: 2.60 m, 24×14×14, fco vag. meja den. 59.60; testoni monte, fco vag. Sušak den. 540. Pšenica 75/76, fco vag. nakl. post. bl. 295; koroza umetno sušena, fco vag. nakl. post. bl. 155; koroza nova, času prim. suha, fco vag. nakl. post. bl. 140; koroza nova, času primerno suha, za januar, fco vag. nakl. post. bl. 145; ajda prekmurska, fco vag. nakl. post. bl. 335; rž 71/72, 2%, fco vag. nakl. post. bl. 225; ječmen krmilni, 62/63, fco vag. nakl. post. bl. 170; ječmen krmilni, 63/64, fco vag. nakl. post. bl. 180; ječmen leini, 65/66, fco vag. nakl. post. bl. 192.50; oves, fco vag. nakl. post. bl. 160; otrobi drobni, fco vag. nakl. post. bl. 125; ližol beli, 3—4%, fco vag. nakl. post. bl. 175; ližol rmeni, 3—4%, fco vag. nakl. post. bl. 175; laneno seme, fco Ljubljana den. 380; laneno seme Podravina, fco Ljubljana den. 370.

TRŽNA POROČILA.

Potek vinske kupčije na Goriskem. Prav prvi potek kupčije z novim še nerazčiščenim vinom »rebulos« je bil še dosti razveseljiv in je vse kazalo, da se

bodo cene še dvigale, zlasti ker je bila na splošno v Italiji slaba vinska letina. Zadnje tedne se je pa žal izkazalo, da je denarna kriza v deželi le prehuda, tako huda, da je celo posušila dosedaj edino cvetočo gostilničarsko obrt. Ni pivev po gostilnah, ni denarja pri gostilničarjih in zmanjkalo je radi tega povpraševanje po naših vinih. Vipavski in pa briški vinogradi imajo skoraj še vse zaloge svojega vinskega pridelka doma. Krvavo potrebo imajo po denarju, treba je nakupiti obleke družini za zimo, izplačevati zastale obroke državnih in občinskih davkov ter plačati nešteto drugih življenskih potrebščin. In denarja ni. Zato je pa bede in pomanjkanja za mernike.

Zagrebski letni (Nikolinjski) sejem (9. t. m.). Dogon živine obilen. Zelo mnogo prvovrstnega blaga. Pri prvovrstnem blagu je zaradi obilnega povpraševanja poskočila cena za 1—2 Din pri kg. Cene sremskim pitanim svinjam so padle za 50 par do 1 Din pri kg. Goveja živina in konji so se kupovali za domačo potrebo, potem za Slovenijo in za izvoz v Italijo in Avstrijo. Cene za kg žive teže: voli domači I. 8 do 9, II. 6 do 7, bosanski I. 7.50 do 8, II. 6 do 7, biki 5 do 8, krave I. 6 do 7, II. 4 do 4.50, junci I. 9 do 9.50, II. 4 do 6, junice I. 7 do 8, II. 6 do 6.50, teleta 8 do 12 (zaklana 11 do 14.50), svinje pitane domače 11.50 do 14, (zaklana 13 do 14), sremske 13 do 13.50 (zaklana 13.50 do 15.50) Din. Konji tovrni in vozni 4000 do 15.000 Din en par.

Dunajski svinjski sejem (7. t. m.). Dogon 14.568 svinj; od teh 6902 iz Jugoslavije. Mesne svinje so zabeležile neopremenjene cene, dočim so se debele podražile za 5 do 10 grošev pri kg. Za kg žive teže notirajo: debele svinje I. 2 do 2.10 (2.15), srednje debele 1.95 do 2.05, kmetske 1.80 do 2.05 (2.10), mesne 1.90 do 2.35 (2.40) šilinga.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica štev. 50 (v lastnem poslopu)

Brzjavke: Kredit Ljubljana

Telefon štev. 40, 457, 548, 805, 806

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd.

Vse vrste trgovske knjige kot: ameri-
ski journal, glavne knjige, blagajniške
knjige, vsakovrstne širice, bloke, mape
kakor tudi vse vrste šolske zvezke Vam
nuai s svojimi prvovrstnimi izdelki naj-
ugodnejše

A. JANEŽIČ, Ljubljana
Florianska ulica št. 14

knjigoveznica, industrija šolskih
zvezkov in trgovskih knjig.

Na veliko!

Na malo!

TRIKO-PERILO

za moške, žene in otroke,
volna v raznih barvah, rokavice,
nogovce, dokolenice, nahrbtni-
niki za šolarje in lovce, dežniki,
kloti, šifoni, tepni robci, palice, vilice, noži,
kroje, potrebščine za šivilje,
krojače, čevljarje, brivce
edino le pri trrdki

Josip Petelinc
Ljubljana
blizu Prešernovega spo-
menika.

Najnižje cene!

Na veliko in malo!

Naročajte in
širite povsod
TRGOVSKI
— LIST! —



Najboljši šivalni stroj in kolo
Je edino le

GRITZNER in ADLER
za dom, obrt in industrijo
v vseh opreman.

Istotam pletilni stroj DUBIED

Pouk v vezenju b. brezplačen.
Večletna garancija

Delavnica za popravila.
Nizke cene, tudi na obroke.

Josip Petelinc
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.

GRITZNER in ADLER

Izšla je Blasnikova VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1927
ki ima 365 dni.

>VELIKA PRATIKA< je
najstarejši slovenski kme-
tijski koledar, koji je bil
že od naših pradedov naj-
bolj vpoštevan in je še
danes najbolj obrajtan.
Letošnja obširna izdaja se odli-
kuje po bogati vsebini in slikah.
Opozarjamo na davčne spise, koje
mora vsak čitati, da bo vedel,
kaj smo plačevali nekdanj, kaj
in koliko mora plačevati danes
zlasti Slovenija.

Dobi se v vseh trgovinah
po Sloveniji in stane 5 D.
Kjer bi jo ne bilo dobiti, naj
se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednikih
tiskarna in litografični zavod
Ljubljana, Breg štev. 12

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mlelih dišav
in rudninske vode

Točna
in solidna posrežba!

Zahtevajte cenik!

Se priporoča za tisk
vseh trgovskih,
obrtnih, industrijskih
in uradnih tiskovin.
Lastna knjigoveznica
TELEFON ŠT. 552

TISKARNA MERKUR

TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA D. D.

LJUBLJANA, Simon Gregorčičeva ulica 13.

Tiska časopise, knji-
ge, brošure, cenike,
tabele, statute, va-
bila, letake, lepake,
posetnice i. t. d.
TELEFON ŠT. 552